

Dziecko z niepełnosprawnością i przewlekłą chorobą w przedszkolu ogólnodostępnym.

Monika Gołubiew – Konieczna PPP 7 Gdańsk

23 stycznia 2021 roku

Przedszkole

- ▶ jest przeznaczone dla dzieci od 3 (2,6) do 6 roku życia
- ▶ nie każde dziecko w wieku 2,6 miesięcy jest gotowe do przedszkola, co szczególnie dotyczy dzieci z niepełnosprawnościami i przewlekłą chorobą
- ▶ warto na początku pomóc: dłuższa aklimatyzacja, krótszy pobyt w przedszkolu.....

Przedszkole:

- ▶ „zapewnia dzieciom możliwość wspólnej zabawy i nauki w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do ich potrzeb rozwojowych, realizując tym samym funkcje wychowawcze, opiekuńcze i kształcące”

Dla każdego dziecka, w tym także dziecka niepełnosprawnego i przewlekle chorego, przedszkole

- ▶ zapewnia możliwość zabawy:

- podstawowa aktywność każdego dziecka,
- umożliwia poznanie świata i zaspokajanie potrzeb poznawczych
- kształtuje różne sprawności i umiejętności
- rozwija myślenie

- ▶ zapewnia kontakt z grupą rówieśniczą:

- zaspokajanie potrzeby przynależności do grupy
- uczy współdziałania w grupie
- umożliwia naśladowanie pozytywnych wzorców zachowania kształtujący proces uspołeczniania się dziecka
- umożliwia usamodzielnianie się dziecka

Przedszkole dla dziecka z niepełnosprawnością i przewlekłą chorobą

SUPER

- „szkoła życia” dla dziecka, a przede wszystkim wsparcie dziecka w jego rozwoju społecznym
- odpoczynek dla rodzica, bycie „bez dziecka”, nawet praca zarobkowa (rodzic wypoczęty i z wiarą, że można „normalnie żyć”)
- lepsze i bardziej obiektywne poznanie dziecka, jego potrzeb i możliwości zarówno przez rodziców, jak i profesjonalistów (np. z Poradni)
- pomoc we właściwym doborze szkoły – żeby była „najlepsza” dla danego dziecka: ogólnodostępna, integracyjna lub specjalna
- lepsze przygotowanie do szkoły, w tym do separacji, z często nadopiekuńczym, rodzicem

Roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne:

- ▶ każde dziecko w wieku lat 6 jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne – nie ma odroczenia od ROPP
- ▶ najczęściej dzieci niepełnosprawnych i chorych jest w szkołach i przedszkolach ogólnodostępnych

Uwaga: jeżeli mamy grupy łączone albo nasze dziecko trafia do grupy wiekowo starszej, bardzo ważne jest, aby pod uwagę brać tzw. wiek biologiczny dziecka - dzieci realizują program przedszkolny na swoim indywidualnym poziomie dostosowanym właśnie do wieku biologicznego

Każde dziecko rozpoczynające szkołę wchodzi w rolę ucznia:

- ▶ w zakresie rozwoju umysłowego (odpowiedni do wieku zasób pojęć i wiadomości, właściwy poziom rozwoju mowy, gotowość do podejmowania nauki, osiągnięcie właściwego poziomu rozumowania)
- ▶ w zakresie rozwoju fizycznego (właściwa dla wieku sprawność ruchowa, dojrzałość narządów zmysłu, wytrzymałość na zmęczenie i odporność na choroby)
- ▶ w zakresie rozwoju społecznego (przyjęta dla wieku umiejętność współżycia w grupie, zdolność podporządkowania się normom i zasadom panujących w grupie, zdolność panowania nad reakcjami emocjonalnymi)

„dojrzałość/ gotowość szkolna”

**Czy dziecko z niepełnosprawnością i przewlekłą chorobą ma gotowość szkolną?
NIE, ale ma tzw. WRAŻLIWOŚĆ EDUKACYJNĄ**

Dojrzałość/gotowość szkolna wrażliwość edukacyjna

- ▶ każdemu dziecku można o 1 rok odroczyć rozpoczęcie realizacji obowiązku szkolnego – duża sugestia dla dzieci niepełnosprawnych i przewlekle chorych...(ale nie dłużej)
- ▶ po tym 1 roku dziecko już musi rozpocząć realizację obowiązku szkolnego – chyba, że zostaje uznane za dziecko niepełnosprawne poprzez otrzymanie z poradni psychologiczno – pedagogicznej orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wtedy może uczęszczać do grupy przedszkolnej **do 9 roku życia** paradoks – roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne robi kilka lat!!! (tragedia przy wyborze tzw. drogi włączającej – jest za stare!!!)
- ▶ dobrze, by dziecko mogło powtórzyć ROPP w „O” w szkole, do której będzie potem uczęszczać, a nie w tym samym przedszkolu....

Odroczenie obowiązku szkolnego

- ▶ by odroczyć dziecko od realizacji obowiązku szkolnego potrzebna jest opinia publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej w tej sprawie
- ▶ opinia wydawana jest na jeden rok szkolny do opinii niezbędne jest „zdanie” wychowawcy przedszkolnego czyli „Informacja o gotowości szkolnej dziecka” opracowywana po 30 kwietnia każdego roku przez Przedszkole

Niepełnosprawność

- ▶ rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 24 sierpnia 2017 r. poz. 1578z póź. zmn.)
- ▶ by dziecko zostało uznane za niepełnosprawne w Przedszkolu musi otrzymać z publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej (tzw. rejonowej albo posiadającej dodatkowe uprawnienia) orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
- ▶ orzeczenie to jest wydawane na etap wychowania przedszkolnego albo na rok szkolny
- ▶ orzeczenie to wydaje się na wniosek rodzica i do rąk własnych rodzica – to rodzic decyduje, co dalej zrobi z posiadany orzeczeniem

Rodzaje niepełnosprawności „oświatowej” w Przedszkolu

- ▶ niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym i znaczny
- ▶ niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja
- ▶ autyzm, w tym zespół Aspergera
- ▶ wady wzroku (dotyczy dzieci niewidomych i słabowidzących)
- ▶ wady słuchu (dotyczy dzieci niesłyszących i słabosłyszących)
- ▶ niepełnosprawność sprzężoną (dwie lub więcej niepełnosprawności wymienione powyżej)

ale

- ▶ na etapie wychowania przedszkolnego dziecko nie może otrzymać orzeczenia na „zagrożenie niedostosowaniem społecznym”

Wsparcie dziecka w Przedszkolu z tytułu orzeczenia

Zajęcia rewalidacyjne usprawniające zaburzone, stymulujące, wyrównujące i kompensujące funkcje...

- prowadzi pedagog specjalny (najlepiej) stosownie do niepełnosprawności dziecka
- ile godzin? – w Gdańsku standardowo dzieci otrzymują jedną godzinę (60 minut)
- w zależności od wieku i możliwości koncentracji dziecka czas trwania jednostki rewalidacyjnej należy podzielić na pół (po 30 minut) lub nawet na ćwierci (po 15 minut)
- kiedy prowadzić? – rozważnie ustalić.....
- terapia logopedyczna?

Wsparcie dziecka w Przedszkolu z tytułu orzeczenia

- ▶ dla dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera oraz dla dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi w przedszkolu ogólnodostępnych zatrudnia się dodatkowego nauczyciela ze specjalnym przygotowaniem/pomoc nauczyciela
- ▶ dla dzieci z innymi niepełnosprawnościami dodatkowy nauczyciel ze specjalnym przygotowaniem/pomoc nauczyciela za zgoda organu prowadzącego (w szczególnych wypadkach)

Wsparcie dziecka w przedszkolu z tytułu orzeczenia

- ▶ wyłączenie z wybranych zajęć wychowawczych całej grupy na rzecz prowadzenia tych zajęć indywidualnie lub w grupie do 5 dzieci

Wsparcie dziecka w Przedszkolu z tytułu orzeczenia

- ▶ metody, formy, warunki i organizacja pracy dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka
- ▶ wspieranie rodziców dziecka
- ▶ wspieranie integracji dziecka z rówieśnikami
- ▶ wspomaganie funkcjonowania dziecka w środowisku przedszkolnym (samoobsługa, reagowanie na polecenia wychowawców)

Etapy opracowywania należnego wsparcia dla dziecka

- rodzic przynosi do przedszkola orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – należy wbić pieczętkę, że orzeczenie wpłynęło
- przez około 30 dni wszyscy obserwują dziecko podczas różnych przedszkolnych aktywności i zbierają informacje o dziecku (od rodziców, z przedłożonych dokumentów i zaświadczeń, z obserwacji, analizy prac dziecka....)
- dyrektor przedszkola powołuje koordynatora zespołu ds. specjalnych potrzeb dla danego dziecka – jest to osoba odpowiedzialna za organizację wspierania dziecka w przedszkolu

Etapy opracowywania należnego wsparcia dla dziecka

- ▶ do 30 dni od wpłynięcia orzeczenia do przedszkola koordynator zwołuje zespół ds. specjalnych potrzeb dla danego dziecka – w skład zespołu wchodzi wychowawcy grupy i inni specjaliści pracujący w przedszkolu, można też poprosić specjalistę z Poradni. Na spotkanie zespołu należy zaprosić rodziców dziecka
- ▶ podczas spotkania tego zespołu opracowuje się Wielospecjalistyczną Ocenę Funkcjonowania (opis dziecka z jego mocnymi i słabymi stronami) oraz Indywidualny Program Edukacyjno – Terapeutyczny IPET (ustalić, w jaki sposób będziemy wspierać dziecko na terenie naszego przedszkola)
- ▶ te dwa dokumenty są dokładnie omawiane z rodzicem
- ▶ pod tymi dokumentami podpisują się wszyscy obecni podczas prac zespołu, a także w późniejszym terminie inne osoby, które w przedszkolu także pracują z dzieckiem

Etapy opracowywania należnego wsparcia dla dziecka

- ▶ zespół ten w ciągu roku cały czas monitoruje realizację IPET i rozwój dziecka i gdy jest potrzeba, to zbiera się po raz kolejny
- ▶ także zbiera się minimum dwa razy w roku, aby oficjalnie ewaluować IPET, czyli dokonać podsumowania pracy swojej i rozwoju dziecka
- ▶ rodzice dziecka mogą na swój wniosek otrzymać kopie Wielospecjalistycznej Oceny i IPET – bardzo często my w Poradni prosimy rodziców o dostarczenie tych dokumentów przy kolejnej diagnozie dziecka

Choroba przewlekła

- ▶ jest od urodzenia albo pojawia się w różnym wieku
- ▶ ma długotrwały przebieg (powyżej 3 miesięcy) a niezadko towarzyszy dziecku przez całe życie
- ▶ ma różny przebieg (łagodny, burzliwy...)
- ▶ uciążliwy sposób leczenia i rehabilitacji
- ▶ czasami stanowi zagrożenie dla życia

Na co najczęściej chorują dzieci w Przedszkolu

- **epilepsję**
- **cukrzycę**
- astmę, alergie wziewne, choroby płuc (także mukowiscydozę)
- choroby onkologiczne (białaczka)
- nieswoiste zapalenie jelit
- alergie pokarmowe i skórne, zaburzenia odżywiania
- depresję
- **choroby o charakterze lękowym (mutyzm)**
- „wszystko”

Jak dziecko „radzi sobie” z chorobą przewlekłą:

- ▶ może być apatyczne lub rozdrażnione i nadaktywne
  - ▶ może wracać do wcześniejszych form zachowania
  - ▶ może wydawać się, że słabo pamięta i słabo koncentruje się/rozkojarzone
  - ▶ może być mniej aktywne i mniej chętne do zabawy z dziećmi
-
- ▶ trzeba dziecko zrozumieć
  - ▶ trzeba też zrozumieć jego rodziców, najczęściej prezentujących postawy „nadopiekuńcze”???

Przepisy prawa oświatowego a dziecko przewlekle chore w Przedszkolu

- ▶ informują, że dziecko z przewlekłą chorobą należy otoczyć pomocą psychologiczno – pedagogiczną
- ▶ dziecko przewlekle chore nie ma orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (ale może mieć orzeczenie niepełnosprawności wydane przez tzw. Komisję Lekarską)
- ▶ może mieć opinię z PPP o charakterze „wspierającym”
- ▶ tak więc pobyt dziecka w Przedszkolu i wsparcie, jakie może otrzymać zależy od profesjonalizmu, wiedzy i życzliwości pracowników Przedszkola

Przepisy prawa oświatowego a dziecko przewlekle chore w Przedszkolu - ale

Nauczyciel lub inna osoba w Przedszkolu może podawać leki i świadczyć inną usługę medyczną, pod warunkiem, że:

- wyrazi na to zgodę (nie musi)
- zostanie przeszkolona przez rodziców lub we wskazany przez nich sposób

- w Przedszkolu należy wyznaczyć osobne miejsce na tego typu działania (spokój, higiena)

**Stanowisko Ministra Zdrowia
w sprawie możliwości podawania leków dzieciom
przez nauczycieli w szkole i przedszkolu**

1. Stany nagłe

W sytuacjach nagłych, gdy stan zdrowia dziecka wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej nauczyciel, dyrektor szkoły lub pielęgniarka zobowiązani są do podjęcia działań pomocy przedmedycznej w zakresie posiadanych umiejętności oraz wezwania karetki pogotowia ratunkowego. Jednocześnie, obowiązkiem tych osób jest zawiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych

2. Inne problemy zdrowotne zgłaszane przez uczniów W innych przypadkach, gdy uczeń zgłasza wystąpienie problemu zdrowotnego (np. dolegliwości bólowych), pielęgniarka po rozmowie z uczniem zawiadamia rodziców/ opiekunów prawnych, z zaleceniem konieczności odbycia konsultacji lekarskiej. W sytuacji nieobecności pielęgniarki, do podjęcia tych działań zobowiązany jest dyrektor placówki oświatowej lub upoważniona przez niego osoba.

3. Podawanie leków uczniom z chorobą przewlekłą

W odniesieniu do ucznia z chorobą przewlekłą, kiedy występuje konieczność stałego podawania mu leków w szkole, rodzice dziecka (przed przyjęciem do placówki) zobowiązani są do przedłożenia informacji:

- na jaką chorobę dziecko choruje;
- jakie leki na zlecenie lekarza zażywa (nazwa leku, sposób dawkowania).

Konieczne jest również dołączenie zlecenia lekarskiego oraz pisemnego upoważnienia pielęgniarce do podawania dziecku leków. Wymóg ten dotyczy także uczniów pełnoletnich. W czasie nieobecności pielęgniarki w placówce oświatowej - w sytuacji, gdy stan zdrowia dziecka wymaga podania leku lub wykonania innych czynności (np. kontroli poziomu cukru we krwi u dziecka chorego na cukrzycę; podania leku drogą wziewną dziecku choremu na astmę) -czynności te mogą wykonywać również inne osoby (w tym: samo dziecko, rodzic, nauczyciel), jeżeli zostały poinstruowane w tym zakresie. Osoby przyjmujące zadanie muszą wyrazić na to zgodę, zaś posiadanie wykształcenia medycznego nie jest wymogiem koniecznym. Delegowanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły i zobowiązanie do sprawowania opieki winny mieć formę umowy (ustnej lub pisemnej) pomiędzy rodzicami dziecka przewlekłe chorego, a pracownikiem szkoły.

Przepisy prawa oświatowego a dziecko przewlekle chore w Przedszkolu - ale

- ▶ gdy dziecko realizuje roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne „O” może skorzystać z indywidualnego nauczania na terenie domu na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania wydanego przez publiczną PPP z uwagi na:
  - stan zdrowia znacznie utrudniający uczęszczanie do przedszkola – wychowawcy pracują z dzieckiem w domu, ale może on być włączany także w inne zajęcia na terenie przedszkola
  - stan zdrowia uniemożliwiający uczęszczanie do przedszkola – wychowawcy pracują z dzieckiem w domu
  - indywidualna praca wychowawców z dzieckiem w domu wynosi od 4 do 6 godzin w tygodniu

Reasumując - Przedszkole a dziecko niepełnosprawne i przewlekle chore - ważne

- uzyskanie informacji od rodzica, pełnych na temat niepełnosprawności dziecka i/lub choroby, ale też możliwości dodatkowego wsparcia, jakie posiada rodzina...
- przeszkolenie rady pedagogicznej i personelu pomocniczego (obsługi) w wspierania dziecka z daną niepełnosprawnością czy chorobą przewlekłą (osobno)
- jeżeli jest choroba czy niepełnosprawność „widoczna” to wskazane jest poinformowanie innych rodziców (za zgodą rodziców dziecka) o tym fakcie, danie pewnych informacji o chorobie czy niepełnosprawności
- organizacja zajęć w grupie przedszkolnej o „inności” też jest wskazana – polecam „Bajki bez barier” opracowane przez Stowarzyszenie w Szklarskiej Porębie „Światelko” www.swiatelkodladieci.pl
- dbanie o to, aby nie stwarzać sytuacji „reaktywacji choroby/pogorszenia stanu” dziecka –włączyć całą grupę przedszkolną lub całe przedszkole w proces wspierania i stwarzania warunków dobrych dla rozwoju dziecka

JOANNA M. CHMIELEWSKA

KKKORA

„BAJKI BEZ BARIER” CZĘŚĆ VII
ZABURZENIA MOWY

ALEKSANDRA CHMIELEWSKA

CUKIERECZEK

„BAJKI BEZ BARIER” CZĘŚĆ XV
CUKRZYCA

JOANNA M. CHMIELEWSKA

SKARB

„BAJKI BEZ BARIER” CZĘŚĆ IV
EPILEPSJA

Przedszkolny wywiad psychologiczno/ pedagogiczny

- na jaką chorobę choruje dziecko, co to za niepełnosprawność, od kiedy, jaki jest przebieg
- czy coś niepokojącego może zdarzyć się w przedszkolu, co nas powinno zaniepokoić związane ze stanem zdrowia dziecka
- czy przyjmuje leki, jaki może być ich wpływ na organizm, jak często je zmienia, jak szybko reaguje na nie organizm, czy trzeba je podać w ciągu dnia
- czy dziecko może brać udział we wszystkich rodzajach zajęciach przedszkolnych, czy są tu jakieś ograniczenia
- czy dziecko uczęszcza na dodatkowe zajęcia, terapie, usprawnianie (prywatnie, w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju)
- jak dziecko radzi sobie z chorobą/niepełnosprawnością, czy potrzebuje i ma jakieś wsparcie
- jak Państwo radzicie sobie z chorobą/niepełnosprawnością dziecka, czy Państwo potrzebują i mają jakieś wsparcie
- jak rodzeństwo radzi sobie z chorobą/niepełnosprawnością brata/siostry
- jakie są Państwa oczekiwania względem przedszkola czy też z mojej strony, jako wychowawcy grupy...

Dziękuję za uwagę